

[Poulsgaard]

mission, for hvis man skal til at bygge et nyt skuespilhus og lave om derovre – det mener jeg ikke man skal, det vil jeg gerne fastslå, det vil jeg advare imod – så vil vi ikke gentage den fejl, man lavede, da man byggede det nuværende teater, at man kun spurgte arkitekten og ikke spurgte de folk, der skulle arbejde i bygningen. Derfor er det da glædeligt, at der kommer noget sagkundskab ind.

Men ellers er traditionen jo den, at den danske stat betaler store beløb til huset på Kgs. Nytorv, og det er jo beløb, der først og fremmest gavner den københavnske kulturoverklasse.

Vi har et kongeligt teater på godt og ondt. Det er godt, når det samler befolkningen – det kan vi se at det kan gøre, når det er nogle gode skuespil, der går over scenen, og de bliver videreført via TV-apparaterne ud over det ganske land – og ondt, når snævre fagforeningsinteresser stiller hindringer i vejen for kunstens udfoldelse.

Under forespørgselsdebatten her i tinget om Det kgl. Teater, som var foranlediget af min partifælle fru Kirsten Jacobsen, det var den 25. november 1976, udtalte kulturministeren (Folketingstidende 1976–77, 1. samling, sp. 2140):

»Det andet problem er regulativer og overenskomster. Hævdvundne privilegier, sammenholdt med kravet til en moderniseret, smidig drift, har været en af årsagerne til, at det har været så vanskeligt at få teatret til at fungere. Der har været eksempler på manglende samarbejdsvilje og på unødigt fastholden af regulativer og ukunstnerisk manglende smidighed i forholdet mellem teatrets fraktioner, hvilket er uforeneligt med teaterdrift.«

Jeg har snart aldrig hørt ministeren sige noget, der var så rigtigt som det. Men tror ministeren, at det bliver en døjt bedre, hvis vi nu skal til at bygge for mellem 250 mill. kr. og en halv milliard kr. – det skal nok komme længere op med prisstigninger og andet, inden vi er færdige? Tror ministeren ikke, at man stadig væk vil have de samme problemer at slås med, hvis man ikke tager fat på det helt centrale spørgsmål, nemlig kunstens frihed?

Er man kunstner, så er man privilegeret – ligesom ministeren og jeg er, for vi beskæftiger os med det, vi kan lide, går jeg ud fra – man er privilegeret i den forstand, at man

har et arbejde, der samtidig er éns hobby, man får altså sit arbejde og sin hobby forenet. Der ligger jo en fantastisk fortrinsstilling heri fremfor øvrige borgere, der må udføre trivielt og mange gange kedeligt arbejde. Det at være formidler af kunsten og kunstens budskab er absolut et privilegium, men så bliver man nødt til at affinde sig med, at der måske ikke lige ligger en elevator dér, hvor man skal bruge den, men at man skal tage nogle trapper i stedet for, og det kan være, der hist og pist kan være lidt trangt i bygningen. For der er trangt i bygningen, det indrømmer jeg, men det er jo sådan, at hvis man arbejder for sagens skyld, for kunstens skyld, så tager man de små problemer med et smil, og så finder man ud af at løse dem.

Jeg så fjernsyn i søndags – det var der nok også andre der gjorde – man havde et portræt af månedens forfatter – og skuespiller – Dario Fo. Denne italienske skuespiller var blevet uenig med det etablerede teater, og så havde han startet sin egen teatervirksomhed og turnerede landet rundt. De stykker, som Dario Fo har lavet, og som er blevet set af snesevis af millioner nu via fjernsyn og andet, hvad var det for skuespil? Det var jo ikke skuespil, der skulle de store rekvisitter til, og hvor der skulle være garderobeplads, nej, han kunne faktisk groft sagt stå på et bord og så underholde publikum. Han havde et budskab, han ville have ud, og han får det budskab ud. Så kan man være enig eller uenig med Dario Fo, men han har bare bevist, at det kan lade sig gøre i ganske små lokaler og med små midler at spille for et virkelig stort publikum.

Det kan vi også se på danske scener. Vi kan tage til Herning f. eks. – det er derovre, hvor jeg selv bor – hvor Teamteatret uden de dyre omklædningsrum og andre ting virkelig har spillet teater, også teater, der blev set. At de nu er kommet ind under forskellige ordninger og får noget støtte, og at de er blevet professionelle, det kan vi beklage, men de startede uden støtte; de kunne klare det, og de kunne lave teater. Der var måske et og andet at lære sådan nogle steder.

Man kan vel også sige, at alle de dilettanter, der i denne tid går over scenen over det ganske land ude i små sogneforeninger og boligforeninger, og hvad man nu ellers har, de spiller jo uden to øres statstilskud, men de får måske lige så meget ud af det som af en